

- **ThLic. Libor Botek, Th.D.**

odborný asistent na katedře církevních dějin a církevního práva CMTF UP v Olomouci, soudní vikář Interdiecézního soudu v Olomouci, poradce Ekonomicko-právní komise ČBK, děkan ostravského děkanátu, farář farnosti Ostrava-Hošťálkovice

anotace:

Církevně-právní aspekty Amoris laetitia

Pohled papeže Františka na „dobro manželů“, vyjádřený v Amoris laetitia.

Nástin partikulárních norem, jež si vyžádá aplikace Amoris laetitia.

- **doc. Michal Kaplánek, Th.D.**

docent na katedře pedagogiky TF JU v Č. Budějovicích, kněz, salesián s dlouholetou pastorační praxí; těžištěm jeho odborného zájmu je práce s mládeží z hlediska pedagogiky a pastorální teologie

anotace:

Pastorace blízka člověku

Východiskem úvah o pastoraci „s lidskou tváří“ bude zejména šestá kapitola apoštolské exhortace *Amoris laetitia*, v níž se papež zaměřil jak na přípravu budoucích manželů, tak i na doprovázení těch, kteří už manželství uzavřeli. Pokud mluvíme o přípravě na manželství, tak máme na mysli nejen bezprostřední přípravu k sňatku, ale také „vzdálenou přípravu“, která spočívá ve výchově k lásce v rodině a vrcholí v době dospívání. Doprovázení manželů probíhá v mnoha různých situacích a pomoc doprovázejícího se týká celého spektra problémů, o nichž se papež zmiňuje ve své exhortaci. Nelze tedy opomenout ani situaci křesťanů žijících v civilním manželství nebo faktickém soužití, příp. v jiných situacích, které jsou v rozporu s požadavky kanonického práva (293-312). V referátu se pokusíme nabídnout pastorační přístup k vybraným problémům, který lze opřít o učení exhortace.

- **Mgr. Lucie Kolářová, Dr. theol.**

odborná asistentka na katedře teologických věd TF JU v Č. Budějovicích, věnuje se přednostně teologické antropologii a teologii stvoření

anotace:

Milosrdenství – základní princip křesťanství

Otázka po místě a významu milosrdenství v dokumentu *Amoris laetitia* vyžaduje kontextuální uchopení. Analýza a reflexe postupuje ve třech krocích: biblické pojetí milosrdenství, principotvornost milosrdenství pro křesťanství a teologie Božího milosrdenství v *Amoris laetitia*. Milosrdenství se ukazuje nikoliv jako opozitum ke spravedlnosti a pravdě, nýbrž jako plnost spravedlnosti a nejvlastnější projev Boží pravdy.

- **fr. Mgr. Tomáš Benedikt Mohelník OP, Th.D.**

odborný asistent na KTF UK v Praze, kde vyučuje především teologii svátostí; proděkan pro trvalou formaci tamtéž; vyučující Studia kláštera trapistů v Novém Dvoře

anotace:

Kontinuita nebo diskontinuita Amoris laetitia v rámci křesťanské tradice

Posynodální exhortace papeže Františka *Amoris laetitia* není v novodobé historii prvním magisteriálním dokumentem, který se věnuje tématu manželství a rodinného života a problematickým otázkám spojeným s tímto tématem. Papež vychází z textů svých předchůdců a z podkladů připravených biskupskou synodou o rodině, a přesto přichází s novými přístupy. Z některých reakcí na exhortaci by se mohlo zdát, že se papež dokonce závažným způsobem odchýlil od tradičního učení církve. Znovu se klade otázka po hranicích kontinuity magisteriálního učení a možných změn v nauce a životě církve. Znamená kontinuita jen stálé opakování téhož a diskontinuita zásadní rozchod s předchozí tradicí? Zkušenost církve ukazuje, že potřebný rozvoj nauky reagující na dějinný vývoj nejen neznamená ztrátu autenticity hláсанé víry, ale naopak je jejím nutným předpokladem.

- **doc. PhDr. Pavel Navrátil, Ph.D.**

docent na Katedře sociální politiky a sociální práce Fakulty sociálních studií MU v Brně

anotace:

Pojetí sociální spravedlnosti v exhortaci o lásce v rodině

Amoris Laetitia je dokument, v němž jsou nejenom představeny závěry synody o "situaci rodin" ve světě, nýbrž také prezentuje situaci rodin v kontextu určité *koncepce sociální spravedlnosti*. Rodina neutváří svůj život jen „sama ze sebe“ či „sama o sobě“, její šance i obtíže jsou zásadně ukotveny v sociální dimenzi života společnosti, ať už je formována lokálními či globálními procesy. Ve svém příspěvku identifikuji a reflektuji klíčové charakteristiky a témata koncepce sociální spravedlnosti, která jsou v apoštolské exhortaci explicitně či implicitně přítomna a zvažuji přitom jejich konsekvence pro praxi *solidarity*.

- **doc. Ing. Aleš Opatrný, Th.D.**

docent na katedře pastorálních oborů a právních věd KTF UK v Praze, probošt vyšehradské kapituly; uznávaný odborník v oblasti pastorální teologie

anotace:

Neregulární situace ve světle Amoris laetitia – principy řešení

Otázka postoje k neregulárním situacím, zejména k přístupu ke svátostem rozvedených a znovu sezdaných na sebe soustřeďuje stále velkou pozornost. Principy řešení, předkládané papežem, nejsou ani striktně právní, ani dogmatické, ale pastorální. Právo i dogmatiku ovšem respektují, ale je třeba je chápat v kontextu „pastoračního paradigmatu“ papeže Františka. Což by mělo být v příspěvku naznačeno.

- **doc. Dominik Opatrný, Th.D.**

docent na katedře systematické teologie CMTF UP v Olomouci, obor morální teologie

anotace:

Amoris laetitia jako odpověď na znamení doby

Jedním ze znamení doby, na něž papež František v *Amoris laetitia* reaguje, jsou proměny, jimiž rodina prochází. Dnešní diskusi dominují změny od 19. století, ale je dobré si uvědomit pluralitu obsaženou již v samotné Bibli. „Bible je plná rodin, narození, milostných příběhů a rodinných krizí, a to už od první stránky,“ říká papež v úvodu „biblické“ kapitoly. Přestože je ale Bible rodin plná, slovo „rodina“ se ve většině biblických překladů vůbec nevyskytuje. Židovská společnost se totiž skládala z jednotek *bét* a *mišpáchá*, z nichž ani jedna neodpovídá dnešnímu konceptu rodiny. Podobně i v řecké společnosti byl

základní jednotkou *oikos*, v římském pak *familia*. Poslední zmiňovaný termín sice dal vzniknout označení pro rodinu v mnoha moderních jazycích, ale římská *familia* se od dnešní rodiny také značně lišila. Pokud tedy ve starověku neexistovala rodina jako socioekonomická jednotka v dnešním slova smyslu, neznamená to, že by neexistovaly vztahy pro rodinu konstitutivní, tedy vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi. Přitom byly tyto vztahy vždy začleněny do širšího příbuzenského a společenského kontextu. Tento pohled má své důsledky pro hledání odpovědi, jak má dnes křesťanská rodina vypadat.

- **doc. Jindřich Šrajer, Dr.theol.**

přednáší teologickou etiku na TF JU v Českých Budějovicích, kněz, salesián s dlouholetou pastorační praxí; věnuje se etice manželství a rodiny, křesťanské sociální etice a sociálnímu učení katolické církve

anotace:

Etické paradigma apoštolské exhortace papeže Františka Amoris laetitia

Příspěvek se bude věnovat podobě a obsahu etického paradigmatu papeže Františka, obsaženému v dokumentu *Amoris laetitia*. Toto paradigma zahrnuje otázku po způsobu prezentace etického požadavku ze strany církve a po schopnosti adresátů tomuto požadavku či spíše způsobu církevní prezentace porozumět. Vedle reflexe papežova hodnocení dosavadního církevního paradigmatu v otázkách manželské a rodinné etiky budou nastíněna „napětová pole“, která se skrývají za současnými konfrontacemi ohledně podoby církevního etického paradigmatu. Tato napětová pole v sobě zahrnují rizika, hlavně však perspektivy a výzvy pro křesťanskou etiku na počátku 21. století.

- **ThLic. Petr Štica, Th.D.**

odborný asistent na katedře systematické teologie a filozofie KTF UK v Praze

anotace:

Fenomén svědomí ve světle Amoris laetitia

O svědomí se v apoštolské exhortaci *Amoris laetitia* hovoří na řadě míst a v různých souvislostech. Je zřejmé, že pro papeže Františka představuje svědomí v rámci jeho přístupu k otázkám manželství a rodiny a k etickým otázkám obecně zásadní jednotku. V příspěvku bude ukázáno, jak papež František v dokumentu *Amoris laetitia* svědomí charakterizuje a jakou roli v architektuře jeho mravního učení hraje. Součástí příspěvku bude zařazení důrazů papeže Františka do teologické diskuze o svědomí

- **PhDr. Josef Zeman, CSc.**

psycholog a psychoterapeut, certifikovaný manželský a rodinný poradce; r. 1991 založil Manželskou a rodinnou poradnu Bethesda v Brně; zaměřuje se na terapeutickou práci se vztahovými a rodinnými problémy a související publikační a přednáškovou činnost

anotace:

Ozvěny psychologie manželského vztahu jako obohacující pasáže Amoris Laetitia

Psychologie manželského vztahu není mezi psychologickými disciplínami ani mezi neformálně vzniklými a vymezenými psychologickými okruhy problémů ustálený pojem. Přesto je i povšechně informovanému čtenáři jasné, o čem je asi řeč. Tato situace je patrně následkem existující nepřehlédnutelné spousty populárních knih o manželství a partnerství a na druhé straně kvalitních, ale úžeji zaměřených odborných studií a obsáhlejších knižních textů. Příkladem druhého může být třeba dílo u nás opakovaně

publikující autorky I. Sobotkové, která pod pojem psychologie rodiny zahrnuje studie dílčích aspektů rodinného chování, přednostně věnuje pozornost aspektu resilience rodiny. Papež František volil pro svojí druhou rozsáhlou exhortaci přístup, který svědčí o jeho hluboké, možno říci přímo emočně angažované snaze vyzvednout hlavní, tj. spirituální, kreativní, krásný, ale i romantický rozměr manželského vztahu. Je za tím cítit snahu sdělit, že jen plnost tohoto mnohohlasu přináší skutečnou a trvalou radost z manželské lásky. Udělal to cestou stručných výroků, tvrzení a pobídek, které jemně vyčnívají z většiny obvyklého teologického jazyka a zřetelně jej v těchto dílčích pasážích překračují. Zároveň tato skutečnost svědčí o schopnost autora signalizovat dobré porozumění kritickým otázkám praxe manželského vztahu a pochopení pro jeho úsilí o vnitřní růst. Příspěvek nabídne na příkladu rozboru několika výroků a krátkých pasáží pohled, který opravňuje uvedené přecházející charakteristiky papežova textu.